

**Общественной сүөрү аһылыгын
бэлэмнээһингэ бытаарыыны
түрөтүөххэ**

ССКП обкомун бюрота «Синдэни уонна сүүһү атын сүмэһигэр» аһаҕастыктарын өтөрөн таһаарымына элбэтэр туһунан» ССКП обкомун бюрота уонна Саха АССР Министрлэрин Советын 1976 сыл 4-чүе устат 29 күнүгүбэи туураахтарын ССКП Наммаары райкома 1-хүүхсэ бөлөкөһө илалын туһунан биирхүүһү туурааҕаста.

СССР өлкөмүн бөрөгүн уонна Саха АССР Министрлерин Советин ити эгиллибиг уураахтарын төлөрүүгэ СССР райкомга дысыыт пелиниһэ суох быһымын таһаарбатын өбкөм бөрөтэ бөлүктөтө. От үлэтин маңнайгы күнінэрттэн сийлэни уонна сүөнү атын сү көһиниэх дьаныстарын бэлэмизэллингэ көтүмэх сыһаан, бытаарым таһаарыллына. От ийин 12 күнүсөөн түрүгүнүн былаат пачыт 104 осомоттан 100-кэ, рабочай былаатынын көрдүлүүт отуттар 80 бириһилиннардын кэрингэ эрэ ходуһага таһаарыллына. Ити көмгө баара эрэ 265 тонна от бэлэмизэллиннэ, ити ааспат смлаалар 13 тегүлүвүн арыдах.

Огноулуулохтоах траншеялары киллэрен туран сүөттэтиэххэ, сии-
лэһи уонна семаһы утар дьаамалар иэдэһиһи 55 бырыһыһынан эр-
дээччыйар кыахтаахтарын үрдүөн, сана траншеялары огоруу
үлэтэ олус хойуттан садаланиа, баар траншеялары ыраастааһын
уонна өрөмүөннөөһүн үтүс сирдэргэ садалана иликтэр. Урт өгө-
буллубут дьаамалары тах бырааһан кэбһин түбэлтэлэрэ таһаар-
кыһыттар. «Комсомольскэй» сөөхөз, 2 тыһымычча тонна сиилэһи
тонна семаһы бөдөһиниэр бызаланиах эрээри, траншеялары огоруу-
туу садаланы илик.

Шейтэх предприятлелар уонна тэрилтэлэр траншеалары тутууларын тэрийиш уонна хонтуруоллааһын үлэтэ куурааһыннан барар. «Комсомолецкай» соьлөһө сөнүлсэ траншеаларын тутар туһунан СССР обкомун бюротун уонна Саха АССР Министрларын Советын утарааһарын «Ижтуталар» холбоһук төлөрбөтө.

[illegible]

Сүүхү сүүлчинээх аймлыгын бэлэмнээһингэ «Якутский» сөхөз А. С. Кабак салайааччылаах эвентун биһирэммит опыта оройунга туһамаллыбат. Совхөстэрга социалистическай куоталаһы куолуттугар эрэ, кинэг далааһына сүөх ытыллар. Биир да эвентон, Делендера синалэи, синаһа бэлэмнээһини элбэтингэ куоталаһына куолуэччи сүөх. Хонууттары отуулар үгүс сиирдэгэ куһаҕан-нык тэриллэбиттэр, көрдөрөн агитациялара дыаҕына, эвентолары техникескэй хаачыйыны чуолкай система оһоһуллубатах. Полит-тэрийбөөччилэр сийһирээллыбиттэр эвентоларыгар улахан көдүүһэ сүөх үлэһини буоланнар, от үлэтин кэмнэгэр отчууттар үлэһэ актив-ностарын кыйан оро көтөхтөхтөр.

Үүнээс атиалихыг нэгдэснээр ССКП райкомун, райсовет исполкомун нутгүдэгтэн хаагайсыгба саагааччларыг ууна спецалист-тарыг көрдөүл мөлтөтүүлүбүтүн, нмэсөдө тэрийэр үлэ мөлтө-түүлүбүтүн түжүгэр таагараллыгыттар.

ССКП обкомун бюрого снпээни уолна сүөһү атын сүжэбиннээх аһылыктарын бэлэмнээһини элбэтэр туһунан ССКП обкомун бюротун уолна Саха АССР Министрдарын Союетын уураахтарын мэт төхтүр-төлөрбүтүн иһин ССКП Намнаады райкомун бюротугар ийын өтөрдө. Партия райкомун бастагы секретара В. Е. Калмогоров сүөһү аһылытын бэлэмнээһини былаанын оройуон төлөрүөдэ дии эһинтэ сибидиэннээхэ ыһааһыбыта.

ССКП айкомун бөөрөтә партия райкомун, районсполкому, профсоюзнай уюмна комсомольскай тэригүүлэри соруудахтаата:

— сүрбү сүмэһиннээх аһылытын, севяһы, от витаминнаах мааскатын мунһууну тигэрда сыналаабаат быһыыны булгуччу суох өнгөрөгө, күн-дьыл усулутубуһаларын учуоттаан сүрбү аһылытын бэлэмнээһин технологиятын уларыта тутарга, үдэ тэтэхин күүһүрдүр эби, ыратылаах дьаһаллары ыларга, общественнай сүөһү сүмэһиннээх уонна дөрөххөй аһылыктары бэлэмнээһин соруудахтарын хайаан да төлөрүүнү хааччылар туһугар атырдыах ийин бастаы күнүгөр графикка киирергэ;

— үс хонху иһнгэр совхозтар рабочай бэлээннарынан кору-
лбүт отчуттары уонна шэфтээх тэрииталэртэн тахсыахтаах дьон-
нору барыларыан от үлэтигэр таһаарары хааччыһалларыгар, совхоз
бары рабочайларыгар, ол иһнгэр производство атыан салааларыгар
үлэлэччилэргэ сорууахтары тирээдэлэригар, совхоз үлэһитэрин
агарыттан итараа суоһтара күн айы өккө быһаччы кыталларын
сигиһаллэригэр, сийлэстээһингэр мадэсабай тахсыылары тэрийлэ-
лэригар;

— сүүнү аймалыгын бары көрүүгүн, бастатан туран, сүмбүн-
нээх аймалыгы бэлэмдээһин быллаанан толоруу ийин сөнхөстөр са-
лайалаччылыктан уонна специалистарыттан сирэй эппиэтигэни
үрдэтэллэригэр;

— сүрөү аһылыгар анаан ыһаллыбыт културалар үүнүүнөрүн көрүүнү-харайыһын тунсаралларыгар, үү кутулаар сир хабардани текстарыттан мунуутуур кодууһу ыһалларыгар;

— сийдэни уонна
на хааччестваларын

СССР өлкөмүн бюрота «Сельхозтехника» республикатаары кол-
бөхүгүн, «Холбо» потребсоюз бирабыланынатын уонна өрөйүм
хаһааһыстыбаларын шөфтөһөр республиканскай тэрилтэлэр инни-
лэригэр чөпчү сорукутары түрүортаата.

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭНИТТЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Х а п ы а т
1931 сый алтынны
ыйтан тахсар

№ 88 (4822)

1976 жыл, От ұйым 22 күн
ЧЭПДІЗ

Сынарта
3 хврчы

ОТ БИЙН 20 КҮНҮТТЭН АТЫРДЬАХ БИЙН 20 КҮНҮГЭР ДИЭРИ ОТТООХУНГА УДАРНАЙ БИЙ БИЛЛЭРИЛИННЭ

ОХСУУЛААХТЫК ОТТУОҖУҢ!

Графизы нұсқаран

СЫЛАП. Сонордойг сорсумнада Седен Михайлович Нямтеев Нийс боддоо валютний фондун хажгагчдаг уе-хыганын байдлыг сэрэлдэйн талсэлчмын, тусгаар бэлэвчлэл оруутун алхралчмын, Отгон сажоон сайн тийдэн хэлээр эрэ боддугтар Даварч-лорыг нэлэ лэгмэгүн тэринэр, обшрестейннай суухр ахымын болжмэдхннэгэ ошбостон эвчн турунор идэлээт. Ничи бхымын көхүлээн талсэлтэр огчутгара орделемане аахам Сибуррускый аатмннй сэлэоока де бастнннэр эрстэйлнмэдхэн талсэлчмын.

Үзэ, сэрим ветераны Инокентий Семёнович Протодьяконов уонна эдэр рабoчий Илья Монастырёв кoсoлoкaлapын тuннaм-нuт uрa мuрaттa, бapытa 130 гeктapы oбyтeтepи кuрaлaттар-дuлap. Кuннaлap кaмнaлapтaт кoдyнaгa VI кuлaсa тapлaнaчч-тa Гoтa Лeбeдeв кuнpэ, Гoмu тaйыm-уёй 100 гeктapы жyтapaк элэгэлдuтeтa бyтapбa. Oттoн A. Пoвeгopoдoв уoннa E. Инокeнтeвcкe бyлaлaн кuбaлaннaн кuмp-тaлaп. Бy дoлoттop кaбuлaтaтcмa cуox кyрдyк бpooтaхuнuнuнu тoтyуpyн yрбyгэp гpнaллap уoннa oт oхoн кyбyбyтyнaгa бapaллap.

Түүвэл биригдээдэггүйн бүс нэгднээс
гэрлэлдээ эвснотул очуулгара ий
цэвэр бөмбөгдөгсөөр 42.5 тонна огу
дэвсгэжээ. Ол нутаг
дээрхүүд түүнээс эхснээр
өөсөө бүх бичигдээдэггүйн бүс нэгднээс
гэрлэлдээ эвснотул очуулгара ий

П. ЛЕБЕДЕВ.

Үлэ тэтимидэр

ХАТЫЛЫ. Сотору сотору түһөр ардахтар отчуттары улаханым мөһөйдииллөр. Ону ол дэбэннэ, хөдүүлаларга үлэ күр гүөммүэхтэн баарар.

Базаризинги туругулан огло-
ление үрдүгүн 554 гектар охсу-
лунна. Онтон 367 гектара мун-
нуулдан, 112,5 тонна от изби-
тилинэ.

Коммунист Федор Федорович Ватарин салаабааччыдаах механизированнай агардаах элэн. Амма өрүс кытылыгар 43 тонна оту кэбиета. Ф. Ф. Ватарин оттоодуруга ылыммыт эбэлэп тэлэстэбэтин атырдаах ийин 15 күнүгэр толорор дуулуу даах.

Оройуонга маннайгынан туруоруллубут АВМ-0,4 агрегат 57 тонна витаминнаах от мээнэтин бөлөмнэстэ. Отделението 62 тонна силэс угулуна.

Г. СИЩЕВ.

Эрдэнэ Христийн алтангай со-
лоо Хонтоговтобу одоошье-
тийн булгын учиртаггар сал-
гыттар зөөлөдөдөн Василий Го-
лицын Толстоухон салайар.
Салгытгыттар нийлэгтэ бастай
сүлэи саймынгар, куогулараман,
араах Күндүлэ отууланан Үс
хсорууан оттуу баргыттар. Би-
ланнара 300 тонна. Билэнгитэ
30-тан тахса гектар охсуулан-
галар, ийинтан сүүсчөгүтин мус-
гардылар уонна 38 тонна оту бу-
ууланан туруордулар. Оттон кэ-
лэгилэрэ 20 тонна буолла.

Маллаа Кириллэснээр Бүдүүлх-
наахтара дээд бэрт үүнүү-
рээх сүргэ үс холбонор юуслила-
аах «Беларусь» трактор наира-
аах. Чуга наалзана сонсхт тн-
Мэлдэхэн отауттара бу турар
кураан нүнэри баттаа отгоо-
хун графитар дээрөгг дүүлхал-
дар.

С. ОСИПОВ.

С. ОСИПОВ.

МААССАБАЙ СУБУОТУННЬУККА

Сүүлх ажилын сорготушалаахыгта общественность нөмдүн тэрийэр оройоннаары итэб от мыйн 10—11, 17—18 күнээрйгөр силлэх угууга уонна оту бэлэмнээһинигэ үлөиттөр маассабай субуотуньуктарын тэрийдэ. Онно шэфтээх тэрияталэр рабочай-дира, сулууспалаахтара туһааннаах сөөкөстэрин өтдөлөннелари-лар силлэ траншеятын онорууга уонна сүзэлһиннээх аһылгыг бэлэмнээһинигэ көктөөхтүү табыстылар. Субуотуньяука барыта 920 киһи үлээхтэ, 2315 үлэ күнүн онордулар. Бу былырынныгы, 1975 сыд, баттатаары күргөөмнээх тахсытылар тэннээтэххэ 897 үлэ күнүн ордук. Ходуналара, силлэ траншеялары бэлэмнээ-һинигэ 16 трактордар, 31 автомашиналар үрдүк таһаарылаахтыг үлэлэттилэр. Субуотуньяука 1119,8 тонна силлэс угулунна, 550 тоһолаах итин силлэс угар траншейлар бэлэмнэниилэр. Маны таһынан 160 кубометр тутуу маһа сорготушаланна.

Маассабай субуотуньуунка ордук тэрээнинээхтэн «Сельхозтехника» холбоотуун коллектива кытыына. Кинилэр Субуруускай аатынан сөрхөз Сылганнаары отделениетыгар 300 тонналаах син-дэс траншеятын үчүгэй халычстыбалаахтык оңорон, 250 тонна сүмэһиннээх аһылык устукор, Майна 78 киһи, 3 трактор уонна 12 автомашина үрдүк таһаарылаахтык үлээлээтлэр.

Оройуоннаабы сабыас уезиан уонна ЛТЦ коллективтара Мугу-
дай Лыбыгадар 38 ийиниэн тахсан, отделениеда улаханык кө-
мөлөстүдөр. Маина 76 үдө күнө отобуллуна.

Субуотуншүүхка «Якутсельстрой» трест 572 М-дээх көһө сылдар мехиолоноваты тутар-монтажтыыр участватын коллектива Одьулуутуга 250 тоннаах сүүлэс траншеятын өнгөрдө. Туталчылар отделеннелар 128 үлэ күнүн үлэлээн бизирдилэр.

Сүүдүгэ сүмэлһиннээх аймалгы, оту бэлэмнээһини субуотунньу-
гар Волугур, Хойтодо, Мугудай, Хатылы нийлһинһэтэрин рабочай-
дара уонна сулууспалаахтара тэргэһиннээхтик кытыннылар.

Од эрээри, күүх сайын бу үлгүр бийлэһиньтаах күнлэргэр бастагы субуотуньунтары ыһтыыга ыһтыбыкка, туора туран хаалыт оройуон бөлгө тэрилтэлэрин сэмэлэбэт буолуохха сатаммыт. Ол курдук, «Якуттохэкспрой» ТМУ-га (начальник Н. В. Слепцов) тоһо эмэ эрдэттэн сэрэтэлибитин, райсовет исподомуну бэс ыйын 11 күнүндэри быһаарыыта баарын үрдүгүн Эрилин Эристин латынан совхозка көмөлөһө, субуотуньункуу тахсарыттан аһаастаһа олорор, Маныһа баланыһынаны Чурапчытаагы ПМК коллективна (начальник М. М. Бейнова), эт-үүт комбината (директор Н. П. Григорьев) үөһэттигэр. Бу тэрилтэлэр салайааччыларара араас, буолар-буолбат бирчичинькөн тумун туттан, субуотуньункууна ыһтыһыны тэрийэ сорумматахтара сөптөөх сэмээр туруох тустаах. Оттообунта массабай субуотуньункууна тахсмы Болтоого, Саловьев, Чакыр иһиликтэргэр ситэ-хотэ тэриллэбэтэвэ оройуоннагы тэрийэр иһитигинан бэлэттэниэ.

Маны таймнан, от мыйн 17—18 күннэригэр субуотунньука сарыахтаах үлэһиттэри транспортынан, сөптөөх үлэһиз халычыйбат түбэлтэлэр совхоз, отделение өтүөлэриттэн таһааралланыннар. Ол курдук, райсовет коллективтыттан Мугудайга тахсыахтаах 50-чэ үлэһит управленинай Н. Д. Нермяков көһүүн сакһыаниттан тах кыһаһан барыа тардастылар. Оттон управление коллективтыттан 14 мыйн эмиз Эршик Эрстиин аатынан совхоз салаататын Сурыйуан, мыйаһан ходуһага тиийбонсэ, субуотунньука кыттыбытлар.

Түмүштө, туурааннаах коллективтар оттошунга райсовет исполкомунан берилибит былааннары толорууну булгучу тарийаллар, маассабай тахсынылары салнаан ытталлаа өрөйдүлө.

ПАРТИЙНАЙ ТЭРИЛТЭЛЭРГЭ

Совхозтар етдөлсөн аялаларына партинай тэрилтэлэргэ
от ыйын бастаан агарыгар буелбут улсай партинай муу
нахтарга «ССКП XXV съездин иордөбүллэригэр сөн түбүнн
нэрэн сройуон совхозтарыгар суоһу нититигэр племеннай
үлэни уонна искусствоннай снмэлэлэһини тулсарар дьаһал
лар тустарынан» партия райкомун III пленумун уурааба
кисэтинн дьууллэллилинэ.

ХАПАХСЫТ. Эрлийн Эрстийн дэгийн сэхээс асхат сэл түмтү гүнэл 884 төрдө ууна бэлээр, өлөмөнш үчүөккэ түрүр ынах сүбүлүөх, Ити бэлэгийн төрдө-бүтү аранданын элнэттээбэт. Искусственный сямээлэгийн бй даанырын сэхээс төлөрбөккө цээр.

Совхоз Хайахмутаагийн отдел-
ментатар-аденты елгаа искусство-
пейшай сэмэлзэлһининһэн хамьт
лайыг хас 100-ыахтын 30
уудамжатаа, Бийлал искусство-
пейшай сэмэлзэлһин графика 44,5
бийирилан өрө туудан пийр.

Оа да ийн ОСКН райкомун III пленумун түмүктөрүн дүүгелөөнүн Хайахыт коммунастарга ийн калезинин мытталар. Бу иеккилөөх сүүүн үлгө таһал-рыдааныт итөөктөрүн, бытварындары арыйылыгы, тууратынга уюсай муныах болжототун УТР-да.

Коммунист И. Д. Егоров пле-
менной элэни шаттыгы, нукуст-
тэний энэхэлдэлэни тэрийнхэ
эотехниктар мэдэхтүк үзэлнэг-
лэни критикалаха. Интигэр,
өлөрүдэр сүүбүлэри араарыгга
бичрэмтэ үзүрүлүбэттэн, сөн-
төөх ардбэл түрүрүлүбэттэн
сүүбү бөрүдэриг туншарыг бэ-
гаардылларын мэйлэ.

— Бийр сым оюунаан, иккисым искусственин айдик сымалар буолаарынан ахтар кэтинилэрин гэр тийиһинит — диэти осеменатор Е. Н. Ксенофонтова. Бийр осеменатордарга ахтария бастааһынайдык сымалар бастан бутуур тахсарын билиэтээн туран сымалары талыа графика кэбиниллэтин талыаарыт далааллары кылыа илэ далаалары итэ.

Осененатордар А. М. Исенюфонов, В. В. Сысольтина байларын эгиндерингэр искусственной сиз

синамаленинцэ кыдрарыан сибэстээн быйыл үһүс кварталтан ила бөлөмнөһүн үлэһэрэ ыытарга, чубулар искусствотнай синамаленинцэ кууһуруан тутуууу, кыдрары бөлөмнөһүн сабагыта быһаарыллыа.

БЫТААНАХ. Субурууской ая-
тенин сохон ду оир улахан
отдесинетигар суну боруудатын
тунсарига, искусствнай эм
чулэниин дитыга улахан по-
чуууулар тааарыдыабытарив
СОКН райкомун III пленумуга
арийыдыабыт итаастар отделе
ингеа тотору бааларын комчу
инетар кизиник кэпсэттилер.

Ордук улахан көптүүлөр сүт бүткөн боролуусуяаны алырга атылган таһаарыкта тураллар. Иригөдөлчүрдөр И. П. Собанин, Н. Р. Сидоров этинлэринин быдан байлыктанан 292 ынах ынаыхтаадыттан 200 ара матар. Иайылыскай сүөх-диэн аяктаан сүүсүсүз ынах түрөөн барап бодууктарга сымалбалар. Иайчыл үүт буорту буолуутуттан аяарда сым агарыстар 18 тонна үүт сүтөрүлүннэ. Майна буруйдаахтар тан эппиниэттин түрэллэбит. Оҕтон көхүнүс И. Д. Наменин, бэлитээһининэн үүт аһыһымы сул куһарааниттан, өгөрбөтүөн таһар. Төрийэр буолаахха кийи айах, ону түһөн үлэсэ тургоруу сүөх.

[illegible]

Уонсай муһных сугаһу бору-
датын тугеарымыга, искусствен-
най снэгэлээһини тэрийһини, бо-
родууксууһаны ылыһы элбэгтэ-
һини туһайһан ууруах ыһыҥ
ка.

НУОТАЛАҢҢЫ ДНЕВНИГЭ
Ньурба чулуута тулуппата

Ленинскэй оройуон Ст. Васильев аатынан совхозун 1975 сылга чемпион шофера А. И. Егоров уонна бийиги оройуоһун эмчэтинник үрдүк ааты ылыыт шофера Е. А. Ноговицын буолаллар өлүс нүпүстэ, бастагы сылыгар сирэй дуоталаһыыга киирсэбитүрэ.

Нурбаттан билээрээсиринин аасыт аста айга бензовоз аты
Анатолый Иванович чахчы чулуу машинанан 77982 тоннакидоме
механизаторун көрдөрдө. Кини
сиз бастакы агарыгар 130389-тры сүүрдөн калла.

Бочуотунай академик

Терентий Семенович Мальцев ата-сүгэл бийнги дөйдүүбүтүгэр уонна кырааныска негүө киэтинн биллэр, Социалистический Улуска төгүллээх Геройа, ВАСХНИЛ бөчүөтунай академига, ССРС Государственный бириэмийэтин лауреата сирн хоруппакка эрэ оноруу систематын автора, Кини этиитинан сирн тирбэксэ эрэ онорууга аналлаах халтабай диэка, быһахтыгы биллээх тараах, көмчүтэй каток, булуук өгөбүллэн туһанылаллар.

Т. С. Мальцев салайар Шадринскайдаарм тыа хаһаайыстыбан-
най онытнай станция сирин өнгөрүү итин туттуулар систематын кыт-
та дьуоралээн минеральнай уобурдууну туттууга оһыты ыстар.

СНИМКИ: Т. С. Мальцев (ортоку), опытная станция научной
услуги директоры содбуйааччыта В. Н. Собишид (хангас) уонна се-
лекционер, ученый уола, С. Т. Мальцев.

Б. КЛИПИНИЦЕР фотота. ССТА фотохрониката.

СОРУК—ГРАФИККА КИИРИИ

Райсовет исполкомун көһө сылдыар муннабыттан

[illegible]

Оттобун таъминотим тукуниш илфориенлини сохтос дир-
ектори С. Н. Сергеев оқордо. Ойденлилар уқулашшид-
фарин, нақиликтар Советларин ишолқонинирик яредбеде-
галарин бидеарыларин иштинлар.

Совхоз оттоохуун бийлэнгэ сө-
сөнүтэр 9400 тонна өтү, 1200
тонна сийлэһи, 700 тонна сөһөһү
бэлэһиннэр сорултаах. Ол эрхэри
общественнай сүөһүгэ дөрөххөй
аһааһыгэ сөгөтүөнү аһааһыгэ бэл-
дэһиннэстээх күннэригэр бэлэмнө-
һүнү үлэ дьаһалатынан устубутун,
эһэра да биригичиннэри ааһса са-
тааһынан, ону туоратылыгэ таһаа-
мат буолуу бөөрүнү түмүтүр, үлэ
тэтигэ олус быһаан. От иһин
19 күнүһүннэри турутуулан бөөрө-
сүөбэ 2450 центнер от илбэһилэ-
һин, графистай ирээдүйлэни хаа-
һа илбэһтэр. Ити аһаһаат сымл ту-
һааннаах цэминнэһтэр 10-ча ты-
һылычча центнериннэри эһэра. 1800
тонна сийлэс оннулар, 1107 эр-
тонна агулунна. Быһырыллыһа-
тааһар 80-нан аһааһа киһи үлэ-
дэ таһааста. Хааһыны сүрүн бири-
гичиннэригэ тэрэһини үлэ мөһтөбө
буолубут. Ходуһалары, өтөхтөрү
ыраастааһыны сымл аһымы мьы-
таһылыбат, уоһурудуу киһилэрилин-
бэт. Бийыл уулаах дьыл буолан
хадьымал кыһарыбытыан үрдүкөн
илин хотууруннэни оттоохуун бач-
чааһыгэ дьэри тэриллэ илик. Со-
рох оттуур заһеодарга илбэһиннэ-
сэ үлэһиннэһтээх трайтордэр бу-
дуулаа иликтэр. Хадаар өтдө-
һаһыгэтар трайтордэр саһа эрө-
күһүннэригэ ходуһага дьэ кини-
рээһин эрөөдэр. Бу күннэригэ со-
вох үрдүкөн 25 аһаһа тэриллиби-
тинтөн 8-ра саһаа да өттөрө сүөх.
Хөһөдөһтөр баара-сүөбэ 44 тон-
на оттоохтор, 340 тонна сийлэһи

уусгуттар. Итний удирдлагачийн А. Д. Алонсеев кадрлар уларийн захирлын туралдарынан, техник тийнбэтинэн, савнаас чаас суудунал билаарар. Билан биламтынан отделеинери 8 нэмо, олерго 176 мийн үлэллэхтэх. Ол эрээр, А. А. Захаров салайааччылаах голору механнизацилаах нэмо саага тарилда сатыар. Билэини туругууан бугул да оту туруоруу илнэ, 380-ча гектар одсуулаат.

Бары өтдөлөшкөндөргө үлгү-
чамасына мүнөктөнүм тахсыбы-
гын, экинчиден жаматталдыбы-
гын, дүссөнүнүн сатархайын
сүрөткөчөйдөр былаарында
ысман дөтөрхө сөн. Кинилер
риффика хайан ширер калаа-
хайтарын даярда чуолкайдык
тар кылашара суох. Огдөсөтө-
тар салайааччылар үлгүн кы-
бан тарапбөтөрүн шедтөөтөр
жатарлаан өтүүр эменолары
аппараттарын, көлө тийбө-
нүн, шлангалар, муннарлар
дистаншалар, саналас чаастар,
информ чочу таастара суохта-
лан, охсор буруустар койулан
абиттеринин былаары сатыл-
ынан үгүстүн тахсарыгар сит-
паллар. Ол үрдүнөн саркалылар
агрегаттары үлгүтөн конуутаа-
гы отуулары көртөрбөтөр. От-
туур эменолар механизатордари
Миддэхси дуу. Чашар дуу гүлө-
тирттөн көлхө кинилер өрө-
мүктө паллар, күнү-дөдөн
кураавахха сүтөрилер таһа-
рылар. Ардалтан мөһөйдөпчө
аппарат эменолар охсууу кы-
лан кылаачылар, мустаналар
уонча кылаачылар үлгү
суох бөһүлөктөргө дьарбал та-
ба сыдылар, итинен бу туран
бөтөр кураан күнүлү таба ту-
ламматылар.

Онон бу күүнэрдээҕи угаһы-
тыллыыбат сорууктарынан бары
эвенолары толору күүһүнэн от
үлэтигэр туруоруу, былланыах
дьону ходоһаа киллэрин, иһин
хотуурунан уу отун киэҥин
охсуу, маныаха маассабай субу-
тунууктары тэрийтэлээһин, шеф-
тээхтэр күүстэрин мунгутуур кө-
дьүүстөөхтик туһаныы, өтүктөрү
бары маадалаахтарынан хаачы-
һыы, үөрэнээччилэр эвеноларын
тэрийиң, үлэһиттэр өйдөрүн-са-
нааларын биир сымалга—онус
пяталетка бастагы сылын итээ-
һүнүн быһаанын толоруута тү-
мүү буолаллар. Ол нинниттэн со-
циалистическай куоталаһыы да-
лааһынын хэбэттик сорууктара ту-
раллар.

Ити курдук райсовет ишпазо-мугар ийгеник ишпазистазар уонна баар итэҕэстэри сунал нэм ийиһин туоратыыга быһаччы сорууктар бэлэтөөннэлэр, ийиһилэр-кэрдилэр барилланилар. Сөххөс атырдыах ийи 10 күнүгэр дьэри графитын тутуһарыгар соруу туруорудуна.

Олимпийскай оонньууларга

МОНРЕАЛЬ. XXI-е Олимпийской зимней олимпиады примет участие в хоккейной сборной ЮН Милославский, представляющий команду советской молодежи. В составе сборной СССР в Монреаль поедут: Анатолий Туканов, Курский Валерий Чалыгин, Мансукбаев Владимир Каминская, Тертугов Ааво Пиккуус или трас-

СЕМЬ ЛЕТА ЧУВСТВА МУЖЧИН
53 СОВЕТОВ ПО ИСТИННОМУ

Кемеровский сибиряк
становится АЛЕКСАНДР ВО-
РОНИН самым чистым и бы-
стрым Олимпийским чемпионом
нах боксе.

Сайынчы Олимпийский командаларга бызын гимнастикаларды кылымнан кылымны системалар. Ростомин Людмила Турецкая, Гродзинская Ольга Корбут, Чимхейтэн

Неали Бим, Ташкентан Элдер
ва Савди, Донишвар Ростоман
Саттани Гроздани, Кузич-
кайдаров, Ленинкайтан Ма-
рин Филатов савантанга
сүүжэрбамлит саванга ба-
танга милэтани шала. Иканс
милэтга Ружиник, үркүсэ
ГДР сүүжэрбамлит хамтанда-
лара тапхытмал.

Кыра калыбрыдан биптизатка-
нам сыйган эрз итмисе Благо-
вощенскийдан сыйдыр Генна-
дий Лушников боруонса ме-
дальса тизиста.

ОҢО ТАПТЫР УЧУУТАЛА

(Бүтүүтэ. Иннин 3 стр. көр).

Гуоох-халхныг шинжнэ, дарна, чин бичин төрөгш — үгүйсгэй уруунтар, Надежда Степановна өр смаллах үзэтин ояата бичигнэ уусууобунайбытар химин предметин оро олус шарыраппашинна, холхутуу байхлынар маахтаарын уонна ол барыта хайдах үөрөтэртэй ту- тулуктаарын чуолбайдык хор- дорор. Кини уруунтар смаллах баран көрүөххүн көрөн, бичлэх- кин билэн, дуолубан тахса- рын, бахата, малдын үгүйсгэй уруунтар, Надежда Степанов- на химин төмүртэрин үөрэтин- гэ байһироммт бидлэр педаго- гическая принципнаа олобулар, үөрөтинин оро билэр, ололор өйдөүдлөрүнэр чугас уонна уруг үөрөнтэг билиилэрээр тирэгэрэн ыһтар. Оройуон биир бастыг үзмэлэх үчүүс- лээн уруоктарыг күндүтэ, кө- нөлэ түүхханы?

Надежда Степановна уроктарыгтар оёо бирде да оёо бугбат, араас ныммалары туттар, лабораторий уонна практический үлэлери мытар, бэйэте өтөрөбүт уонна мусулуктордорон үөрөтөр тарыхбыларын туһанар. Уруонка биридэһи оёону тумнубат. Мөлтөххө да, үчүгэйгэ да, киһи нөмөтө, талла-өһө тинибитэ биэр буулааччы. Хас биридиги уруоктарыгтар оёоо тустаах көмүнү өтөрөр. Маныаха, хан-ниин оёо, хайа темалары ситэ үөрөннөккө доволонтуурун быһаарар. Оппо олохуран бу оёолорго апаан, эрдэттэн былааннаммыт сорууларга бөлөмүдүр. Оттон, үчүгэйик үөрэнсөччилөр, кэтэһинсээнкэ саллаан сайда турарга учуоттанан, ыратыллыбыт үлэни төдөрөдөр.

Кыргыздас учуутал эр
сыйлаах үлөтүн түмүтөр «Үө-
ранзотчин учебниги кытта үлө-
тө» диген рефераты суруйда.

Н. С. Габышева сатилыгын атын кистэлэнгийн уруу: та-
нысан үлчин тэрийнхэ бу-
улар. Маннаха, киш шыр-
гатар, эбатар араас бирчиг-
нэнэн мотүүлэх өвөлоро
аваан сэл устата 80 тосуу
экин занатведары теловүрө
суох, бага өтүгүн ышпытын
бэллөтөх тустаахыт. Ол да-
хин, киш өвөлоро бийлгн
химичекэй олимпнадаа оро-
йуу үлдүн бастаабытара.

Н. С. Габышева оройуотига химия уонна биология учууталлары методический холбоонустарын сайыааччыта. Холбоонук ааспыт сылга Чурапчы, Интернет-оскуола, Хатыла, Арымаах оскуолаларыгар бөһө сылдьар семинардары тэрийдэ. Эдэр учууталларга көмө оһоһулуһна, хас даҕаны методический дакылааттар дьүүллэһиннэлэр. Мана, бырыттыгар Надежда Степановна үчүү сүбөнүт, бастык учуутал быһаанынан холобура улахан.

Н. С. Габизиева устуулал
былмытынан үлэтин көрсөт-
кө, кини ыткыччи буоларын

эзэрбит наадатаах. Өсөө, на-
дан Чураачи орго оскула-
тын нэгдсөгтө Надежда Сте-
пановна бэйтүн сайаар ар-
сиг «В» ныхааһтар угуу-
наах, үрдүү адейнэй тайнах
наах нитэр үдэин мнатары
бэйтүнжэ туурардаах. Кани
нылааһа—комсомольской та-
лаас, Нилья гынах, нитэр үд-
бары перууһаро оскула нэх-
сомонийнэй тэртэтэтин быдан
нитэр сөн түбэһиннэрин мн-
тадаллаар. Манн снх устэс
«Бийннэ леванскэй комсомол-
бүтэ» дүннэ мннэкурлуукох үд-
дэстэ. Кани астынчиллар
дннл түмүртөр ачэттарын би-
ры снтиннэлээхтин туттарбы-
тара, Кылааска комсомол-
скэй мууһахтар, диспуттар
арээс мероурижнэтар үрдүү
тэртэһиннээхтин, кннин ас-
тыннарар гына бараачыллар

Кылаас саламдааччыта Н. С. Гайдашева нитэр үлэтин бил кэрэхсэбиллэх өттүгүн төрөп нүттөрү нитэрү үлэни сата билдаахтык төрөһиттэ буолар. Итин кылаабыгар оҕолор, төрөһүттөр, уонна үхсүтүмкэ сабаһастахтык үлэһиттэр. Ол курдук, төрөһүттэ Сивцева К. Б., Ермолаев Л. В., Понсеев В. П., уо. д. кылааска анааһаа төмэлэр бэстээдэлэри сымэ быһа баалаһаахтык ыттылар. Маана сарын, үлэ ветераннары сөөдөннэстэр, үчүгэй дьоннору нитэри араас педагогическай саалаах көрсүһүүгэ анааһаа кылаас чаастара төрөһиттэхтик ыттылааһа. Бөйөһүн илэтин ис сүрөһиттэ пөһөй туран таһтыр үчүгүтэ нитэр үлэлэрэ УГУ өртүтэхтэр, дирин ис хоһоннөөхтөр. Ону баратын маанхайаа ситэри көһөнөһий.

Н. С. Габашева үзөртөр интар үлэтигэр, оскуолада уруока саганы, бастыгыт киллэрин биһир сүрүт усулун буйбатымнар кабинеттэй системэ маһа аһар. Ол иһин кини үгүс сыратын оскуолатыгэр хинни кабинеттэй тэрийиһигэ байытыгыа биэрде. Дэлэх көрдөрөн үзөртөр уонна араа химическэй опиттары оһорго тэрийдэри, литератураны мустта. Кабинет билигин көрдө буһа эһипэттиир буоларыга туох кыалларын барытын оһордо. Уһа түмгэ суох хаалбата. 1975—78 үөрөх дылыгыа кабинеттары көрүү конкурсулар кыттан Надежда Степановна кабинетта оройуон үлэһити бастыан таһыста.

Учуутад үлэтгэр бэригчидээх, педагогической үзэ үдүк маастаристыбатын байдылырта нэгэн-төгөн, илэнтэ ардараалка дэлиһин үзэлчилэр оройуон мечатыттан үгүс асааннаах киһини үөрөһүн Н. С. Габышева олохун сымал биир: «Үөрөдүрүн дыйалатыгар тоһо күүһүм-ыагы тийгэрэнн сүрээһинэ».

Ону толороругар өссө үнүмүк ситиһинилэри баарынааҕа.

Георгий СИВЦЕВ.

Мюнхенсээд Олимпиадага
медальнаах Валерий Борзов
тайгалагччадарга нэгэнтэе би
сэлтэнэххэ планета саамай
рынак буулбута. Огтог мэдэ
Гинтсөөд физкультурный нис
лснрэнэ 100 метр сирэ 10,2
дүн туунаах.

Валерий Монреальга 100 мян
ны 10,0 сөкүүдэнэн сүүрэргэ
лов агани Олимпиадага субур

Сибирь уонна Дальнай Восток XIV спартакиадата
ДОҔОРДОҔУУ ОЛИМПИАДАТЫН КУҮРЭЭНИНЭН

Монреальга буолар XX
инии эрэ хонун иннинэ,
Востон норуоттарын XI
биир дойдулаахтара Ром
сандар Иванов чабылхай
тэн, добордохуу олимпиа
хуон норуотулэр.

Сибирь уонка Далай Восточныйтар Бурятский, Тувинский Саха АССР-лар, Агинский, Ус-Ордынский, Горно-Алтайский уокрулар, Хакасийский автономный обалаа кыраллар.

Якутскайга от ыйын 15 — күннөрүгэр «Спартак» стадионун дойду дойду спорттунан булуттуну бырааһынныгыт аһаһа. Бу чемпионатка Агинск, Усть-Орда, Хакасия уонна Сибирин хампаандалара тыйхарыт курустутар. Кинилэр ортолорун 4 ССРС спордун мастара, РСФСР, 17 Саха АССР спорд мастардара бааллар.

Саха бибесторо түстүү ба
директорларга ситиһинилээхт
туһунулар. Ордук күүстэх
түстүү спорт ветерана **Юрий Е**
силёв (Алексеевскай) көрдөр
Кини хансарыга Т. Моисеев,
Петров, Ю. Андреев, Н. Алексее
курдук биллэр маастарлар исти
пэлэрин көгү көтөн, спортка
абсолютнай чөйүөнүн үрд
аатын ылаа уонна РСФСР нац
иональнай көрүгүнэригэр сп
маастарын нурьматин төлөр

Ошунан кийинки эр дөңгө
Люшнев (Агинская) чемпиони
та. Дыхтааларга Мария Про
пьева (Чурапча) 278 очко
муйун эрелээхтик бастап
Уматтарга Р. Додохов (Аг
ская) кийикымалазынан таым
Степан Шадрин, Илья Васил
(чурапчылар) иккис, үбүс ми
тэлери ылылар. Кыргытта
Чурапчытаагы интернат оску
IX кылааны үөрөнччиге Ма
Игнатьева спартакиада чемпио
нан буула.

Атах оонньуутугар эбэх к
тааччы көрдөрүүт, быйлар
Усть-Орда куоракка (Бүрүтс
АССР) ытыллыбыт спартак
дага төгүстөххэ, динна үрдэ
тин бөлүгүнүнүг. Аасыт
РСФСР уонна Саха АССР спор
маастара Николай Адамов (

Олимпиада үзрүүлэхтик ажиллаж
утскайга Сибир уонна Дэлн. И
спартаиэдатын кыттылаахтар
Дмитриев, Павел Пинигин, Алек
иинилэрин үөрүүтүн тэнгэ үлэ
ын нүүрэнинэн үс нүн устат

113 и 64 см ойон тэрдүс миастык кылымта. Бу спартакнадагы көрдөрүүнүн сэттис эрэ миастык кылымта. РСФСР спорд маастарына нуорматын 11 километрбута, кылымта 6 секундта 42 метрдык киреңини даба түшүрткө да, жүрөштөйин тынга кылымтагык барыбаны көрдөрү

Ковчугдүүдтүн курдук, Ив. Горехов кылымын 43 м 55 см, астамага 41 м 35 см түнх республика рекордсменын бу сыраыга сабырайда, Нина Санников кордоруулара 43 м 23 см, 41 м 31 см. Бийги бузуу кылымынашат Васили Посельский бу улахан түнхлэр кыштаахуук кытылн. Бу чалч таладиннаах спорт мастарыга бийилн сайын умуулулбати аста. Ол курдук, аройуан сан рекорда — 43 м 42 см албүлэттн ситиниллэрин ойдууу. Соторутаарыта республика сити кидаатын кэннитин, биллр инбистин «Василий бийр эрэ түнхүлэр кылымын» абит дин болууоктаадынн истийтээ пин саныа түстүм. Ол аин В. Посельский бу жүрөтөнн үс маңайгы түнхүлэрин бийр бий: 42 м 12 см, 42 м 50 см онтон үнүс холонууттар 43 30 см кыларайбытын, алдаа кннэп, 42 м 75 см-пан эрэ сүрү дулар. Бу — спартакиада үнх кордорууа.

Балдыгтартан дон-болсонт
уун Хаксесий эдэр кылмын
Николай Чучалин илла. Абаки
наары нидиетитут 20 сааста
студени чанчакки атлетикара 1-
эрдтаах. Кини үчүгэй көрдөрү
лөрө: 100 м — 10,9 сек, үс
тохтуруйан ойууга — 14 м 50 см.
Н. Чучалин 42 м 20 см кыра
йан бу көрүгүтэ бэни кылмын
тынан 41 м 21 см ытагала.

Саха АССР Министрларын
Чураппы селотунзабы 23 М
путунэн дыһа суббуһан забы

спартакиада үнүс призёрунан буолла. Олүөхүмэ билиһиндэрэ барыаттыы Сежен, Платон уонна Александр Платоновтар ситиһини элэхтик кыттыһалара, көрөөччүлэртэ үтүгэй өйдөбүлү хаалларда. Адалара Николэй Александрович уруккута республика бидээр кызыһыата этэ. Били атабын туһунан хатарар сэттэ уоллаах. Уус-Алдан 31 саастаах кыһыһыта Василий Рузляппев үс көрүүнэ: 40 м 55 см, 38м 40 см, 33 м 90 см түһүн, билигин да сүһүөхтөөх эбит.

Н. Санников республикада
загнагй куобахчылт быһыматынан
биллиһэтэ. Онон тэсэбэһэ кы-
һи иһингэр түһэр уустук. Бу сы-
рыага 37 см 40 см күөрэйэн
утарылаһааччыларын ыраадыһын
барахта. Быйыл, атах өөнүлүүтү-
нэн дьарыктаныматын 16 с сылы-
гар, бэйэн таһтылар көрүһмэр
оройуохтар иккис эрэ, республи-
када бэйне мизэстэлэргэ тиксэһи-
тим, оттон көрдөрүүдэрим 3
мэтрэтэн ырааппатахтара... О-
л эрэрэн эбэх сыра, эрчиллини ха-
һан да түмүгэ суох хаалбаттар
Россиа түһүлгөтүгэр 35 м 57 см
куобахтаан, бизе сыллаарыт-
кэбэһут IX спартакиадаба сити-
пит иккис мизэстэбин хатылаатым
түһү Иман Герехов 35 м 00 см
ойон ылла. Н. Чучалин куобада-
да куобадаа суох түмүгү ситистэ.
— 34 м 50 см. Онон үе көрү-
түхүгүнэн Н. Санников 121 м
94 см түһэн абсолютнагй чемпи-
онунан буолла. И. Герехов —
119 м 90см, Н. Чучалин —
117 м 91 см, В. Посельский —
115 м 47 см көрдөрүдэр.

XIV спартакиада бийигч олимпиецтарбытыгтар ситининин түсүүрлүү. Саха сирийн спортсменнарын кыдымалдарынан түүүктэиэ. Ол ийин хаа кун ахсын ираа Монреальтан үөрүүлээх сурап кууэбят.

Дмитрий ЭВЕРСТОВ,
спартаниада инкис призера,
Саха АССР спордун маастара.

Редакторы слобуйазчы
С. Н. ЧИЧИГИНАРОВ.

Советын Ийнээби аптекуудад
Эхлээд аптекуудын төгүрүк бэчээтэ сүл
бар.

БИНИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовой индекс 678700, Чурапчы с., Карл Маркс
уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—91-395, отделлар—91-495, уопсай—
91-505.

«Сана олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского района КПСС и районного Совета депутатов трудящихся Ямтской АССР.

с. Чурепча, ул. Каапа Манна 19 • Телэх 9765